

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTÍ VIII.

BRYOLOGISCHE EN LICHENOLOGISCHE WERKGROEP DER KNNV (BLW)

Bryologická a lichenologická pracovní skupina Královské nizozemské přírodovědecké společnosti je další z národních organizací sdružující bryology a lichenology. Její historie je poměrně bohatá. Základ byl položen již v roce 1946, kdy byla utvořena pracovní skupina sdružující zájemce o mechy a jatrovky. V r. 1976 se rozrostla o lichenology pod novým názvem. Jejími členy jsou zájemci o zmíněné skupiny kryptogam všech úrovní od začínajících amatérů po profesionální vědecké pracovníky. Těžiště činnosti je zaměřeno na prohlubování poznání nizozemské flóry. Každoročně je pořádáno několik exkurzí, jež jsou otevřeny i nečlenům a cizincům, kteří se pravidelně účastní; exkurze (kolem 10 ročně !!) se konají převážně na území Nizozemí, ale nejsou výjimkou i zahraniční (např. v letošním roce Luxemburg a francouzské Pyreneje). Z další činnosti je třeba zmínit i každoroční pravidelné jednodenní setkání s referáty a dále určovací schůzky. BLW vydává od r. 1972 časopis *Buxbaumiella* (zpravidla dvakrát ročně), který uveřejňuje odborné příspěvky, metodické články, zprávy o exkurzích, literaturu apod. Časopis *Buxbaumiella* navazuje na čistě bryologicky zaměřenou *Buxbaumii*, vydávanou v letech 1947-1970 [holandské bryologové dále vydávají společně se skandinávskými bryology časopis *Lindbergia*]. V současné době má BLW 350 členů, z toho 70 zahraničních. Předsedou je v současné době Dr. H. van Melick (adresa: Merellan 13, 5552 BZ Valkenswaard), sekretářem Dr. André Aptroot (W. v. Velzenstraat 11, 1962 WS Heemskerk). Výkonný výbor BLW se skládá ze 7 členů. Členský příspěvek činí 22,50 hol. guldenů.

jl

RECENZE

Jahns H.M. [ed.] (1990): Contribution to lichenology in honour of A.Henssen. Beiträge zur Lichenologie Festschrift A.Henssen. - Bibliotheca Lichenologica 38: 1-427 [ed. J.Cramer, Stuttgart]

Sborník obsahuje 28 příspěvků z nejrůznějších oblastí lichenologie. Je věnován na počest prof. Aino Henssenové při příležitosti jejích 65. narozenin. Mezi autory jednotlivých článků najdeme reprezentanty mnoha kontinentů, přičemž převažují autoři evropští. Témata příspěvků jsou různorodá od taxonomických a floristických až po fyziologické, ekologické, evoluční nebo týkající se ochrany životního prostředí. Práce jsou uspořádány abecedně podle autorů, i když tématické uspořádání by bylo možná přehlednější. Kromě tří německy psaných příspěvků jsou ostatní v angličtině. Zmíním se jen o některých příspěvcích a to jen rámcově. První příspěvek zaujme i člověka, který se nevěnuje speciálně lichenologii. Prof. V.Ahmadjian se v příspěvku "Co nám mohou říci synteické lišejníky o skutečných lišejnících?" totiž zabývá vývojovými otázkami. V práci je ukázáno, že uměle syntetizované lišejníky mohou zachytit šířku variability mykobionta a na druhé straně selektivitu fotobionta. Příspěvků kolektivní německých autorů (G.B.Feige, L.Niemenn, S.Jahnke) "Lišejníky a mechy - mlčící 'kronikáři' černobylské katastrofy" se týká velmi aktuální problematiky. Je zde zdůrazněn význam použití lišejníků a mechů pro monitorování znečištění ovzduší. Jak se v článku dozvíme, jsou v těchto organismech v různých částech západní Evropy zjištělná množství radionuklidů v důsledku havárie jaderného reaktoru v Chernobylu. Ve dvanácti příspěvcích jsou uvedeny nové taxony, včetně popisu nové čeledi *Gypsoplacaceae* a revize čeledi *Rimulariaceae*. Velmi

zajímavé je také pojednání o krátce žijících lišejnících (J.Poelt, A.Vězda) shrnující informace o této specifické, mezi lišejníky výjimečné strategii. Druhy náležející k této skupině jsou schopny celý svůj ontogenetický cyklus uzavřít za několik měsíců. Analogie s efemerními mechorosty je velmi nápadná. Najdeme zde pochopitelně příspěvky týkající se řady dalších témat, jejichž význam řadí tento sborník k neopominutelným lichenologickým titulům. Kniha je deponována v knihovně botanického oddělení Moravského zemského muzea, dále např. v knihovně CSBS a u A.Vězdy.

Ivan Novotný

Ochyra R., Szmajda P., Rusinska A., Bocherski W., Karczmarz K. & Bednarek-Ochyra H. (1983-1991): Atlas of geographical distribution of spore-plants in Poland. Ser. V. Mosses (Musci). Pars 1-7 /vol. 1-4 ed. Panstwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa-Poznań, vol. 5-7 ed. W.Szafer Institute of Botany Polish Academy of Sciences & Adam Mickiewicz University, Kraków-Poznań/.

V prvním díle této práce nalezneme seznam mechů Polska čítající 661 druhů, který nám dává představu o náročnosti celého projektu. V každém z dosavadních sedmi pokračování je zpracováno deset druhů z různých rodů a čeledí. Pořadí taxonů je náhodné a mapy jsou produkovány v závislosti na nahromadění dostatečného množství informací o daném druhu. O každém druhu pojednává dvojjazyčná (anglická a polská) textová část, shrnující rozšíření v celosvětovém areálu, která pokračuje seznamem použité literatury a seznamem polských lokalit. U vzácných druhů jsou uvedeny všechny známé údaje v každém čtverci, u běžných druhů pak pouze vybrané lokality. Pod označením příslušného čtverce jsou uvedeny lokality s geografickým určením, jménem sběratele, datem sběru a zkratkou herbáře, v němž je doklad uložen, případně u publikovaných údajů příslušná citace. Při zpracování seznamu lokalit každého druhu autoři prováděli taxonomickou revizi všech dostupných herbářových materiálů. Důležitou součástí atlasu je mapová část, kde je každý druh reprezentován čtyřmi mapami: mapou celosvětového rozšíření, mapou rozšíření v polárních oblastech, v Evropě a nakonec síťovou mapou rozšíření v Polsku, kde je použita síť 10x10 km. Různými symboly jsou rozlišeny údaje subfosilní, do roku 1900, z let 1901-1944 a od roku 1945 do současnosti. Na tomto místě bych upozornil na nepřesný překlad do angličtiny (do 1900 = before 1900) vyvolávajícího u čtenáře neorientujícího se v polštině nejasnost, jakým symbolem jsou označovány údaje z r. 1900. Na zpracování prvních čtyř dílů se podílel většinou počet autorů, ale od pátého dílu se na zpracování podílejí jen autoři tři - R.Ochyra, H.Bednarek-Ochyra a P.Szmajda. Během devíti let vyšlo sedm pokračování a při zachování tohoto tempa by zpracování všech polských mechů trvalo bezmála jedno století. Doufejme, že se dočkáme dokončení celého velmi záslužného projektu.

Ivan Novotný

R Ů Z N Ě

MECH *ORTHODONTIUM LINEARE* SE RYCHLE ŠÍŘÍ

Druh *Orthodontium lineare* Schwaegr., zjištěný na našem území před relativně krátkou dobou, byl zpočátku považován za velkou vzácnost. Dnes je již publikována řada lokalit (Zittová & Herben 1983) a zjišťují se stále další. Nebylo by účelné v této krátké poznámce uvádět všechny lokality, které jsem v posledních letech zjistil. Spíše jen pro zajímavost následující nástin: hojný je tento druh v Adršpaško-teplických skalách, místy na Trutnovsku, v okolí Hostinného, na Rýchorách, v západních Krkonoších v povodí malé Úpy, zatím jej neznám ze středních a východních